

Convenția nr. 29/1930 privind munca forțată sau obligatorie

Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii, convocată la Geneva de către Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii, care s-a întrunit aici, la 10 iunie 1930, în cea de a patrusprezecea sesiune a sa,

După ce a hotărât să adopte diferite propuneri în legătura cu munca forțată sau obligatorie, problema cuprinsa în primul punct de pe ordinea de zi a sesiunii,

După ce a hotărât ca aceste propuneri vor lua forma unei convenții internaționale,

adoptă, astăzi douăzeci și opt iunie una mie nouă sute treizeci, convenția de mai jos, care va fi denumită Convenția privind munca forțată, 1930, ce urmează a fi ratificată de către Membrii Organizației Internaționale a Muncii conform dispozițiilor Constituției Organizației Internaționale a Muncii:

Articolul 1

1. Orice Membru al Organizației Internaționale a Muncii care ratifică prezenta convenție se angajează să desființeze folosirea muncii forțate sau obligatorii, sub toate formele ei, în termenul cel mai scurt posibil.

2. În vederea acestei desființări totale, munca forțată sau obligatorie va putea fi folosită în timpul perioadei tranzitorii numai în scopuri publice și, în mod excepțional, în condițiile și cu garanțiile stipulate în articolele care urmează.

3. La expirarea unui termen de 5 ani de la intrarea în vigoare a prezentei convenții și cu ocazia raportului prevăzut la **Articolul 31** de mai jos, Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii va examina posibilitatea de a desființa fără vreo altă întârziere munca forțată sau obligatorie sub toate formele sale și va hotărî dacă este cazul să înscrie aceasta problema pe ordinea de zi a conferinței.

Articolul 2

1. În sensul prezentei convenții, termenul „munca forțată sau obligatorie” va însemna orice muncă sau serviciu pretins unui individ sub amenințarea unei pedepse oarecare, și pentru care numitul individ nu s-a oferit de bună voie.

2. Totuși, termenul „munca forțată sau obligatorie” nu va cuprinde, în sensul prezentei convenții:

- a) orice muncă sau serviciu pretins în virtutea legilor privind serviciul militar obligatoriu și destinat unor lucrări cu caracter pur militar;
- b) orice munca sau serviciu făcând parte din obligațiile civice normale ale cetățenilor unei țări pe deplin independentă;

- c) orice munca sau serviciu pretins unui individ ca urmare a unei condamnări pronunțate printr-o hotărâre judecătorească, cu condiția ca această muncă sau serviciu să fie executat sub supravegherea și controlul autorităților publice și ca numitul individ să nu fie cedat sau pus la dispoziția unor particulari, societăți sau unor persoane morale private;
- d) orice munca sau serviciu pretins în cazurile de forță majoră, adică în caz de război, catastrofe sau pericol de catastrofe ca: incendii, inundații, foamete, cutremure de pământ, epidemii sau epizootii violente, invazii de animale, de insecte sau de paraziți vegetali dăunători, și în general orice împrejurări care pun în pericol sau riscă să pună în pericol viața și condițiile normale de existență a întregii populații sau a unei părți din populație.
- e) muncile mărunte de la sat, adică muncile executate direct în interesul colectivității de către membrii acesteia, munci care, deci, pot fi considerate ca obligații civice normale ce revin membrilor colectivității, cu condiția ca populația însăși sau reprezentanții săi direcți să aibă dreptul să se pronunțe asupra justeții acestor munci.

Articolul 3

În sensul prezentei convenții, termenul „autorități competente” va însemna fie autoritățile metropolitane, fie autoritățile centrale superioare din teritoriul interesat.

Articolul 4

1. Autoritățile competente nu vor trebui să impună sau să permită impunerea muncii forțate sau obligatorii în folosul unor particulari, societăți sau al unor persoane morale private.

2. Dacă o astfel de formă de muncă forțată sau obligatorie în folosul unor particulari, societăți sau unor persoane morale private există la data la care ratificarea prezentei convenții de către un Membru este înregistrată de către directorul general al Biroului Internațional al Muncii, acest Membru va trebui să desființeze complet munca forțată sau obligatorie amintită, începând de la data intrării în vigoare a prezentei convenții, în ceea ce-l privește.

Articolul 5

1. Nici o concesiune acordată unor particulari, unor societăți sau unor persoane morale private nu va trebui să aibă drept consecință impunerea unor forme oarecare de muncă forțată sau obligatorie în vederea producerii sau strângerii de produse de către acești particulari, societăți sau persoane morale private le folosesc sau cu care fac comerț.

2. Dacă anumite concesiuni existente comportă dispoziții care au drept urmare impunerea a unei astfel de munci forțate sau obligatorii, aceste dispoziții vor trebui să fie anulate cât mai curând posibil, pentru a se conforma prevederilor articolului 1 al prezentei convenții.

Articolul 6

Funcționarii administrației, chiar atunci când vor trebui să încurajeze populațiile care sunt în sarcina lor să se dedice unei munci oarecare, nu vor trebui să exercite asupra acestor populații o constrângere colectivă sau individuală cu scopul de a le face să muncească pentru particulari, societăți sau persoane morale private.

Articolul 7

1. Șefii care nu exercită funcțiuni administrative nu vor trebui să recurgă la munca forțată sau obligatorie.
2. Șefii care exercită funcțiuni administrative vor putea, cu autorizarea expresă a autorităților competente, să recurgă la munca forțată sau obligatorie în condițiile prevăzute de Articolul 10 al prezentei convenții.
3. Șefii recunoscuți ca atare de lege, și care nu primesc o remunerație adecvată sub alte forme, vor putea să beneficieze de folosirea serviciilor personale anume reglementate, trebuind să se ia toate măsurile necesare pentru a preveni abuzurile.

Articolul 8

1. Răspunderea pentru orice hotărâri de a se recurge la munca forțată sau obligatorie va reveni autorităților civile superioare ale teritoriului respectiv.
2. Totuși, aceste autorități vor putea să acorde autorităților locale superioare dreptul de a impune munca forțată sau obligatorie, în cazurile în care această muncă nu va avea efect îndepărtarea muncitorilor de domiciliu obișnuit. Aceste autorități vor putea, de asemenea, să acorde autorităților locale superioare – pentru perioadele și în condițiile care vor fi stabilite prin reglementarea prevăzută la art. 23 al prezentei convenții – dreptul de a impune o muncă forțată sau obligatorie pentru executarea căreia muncitorii vor trebui să se depărteze de domiciliul lor obișnuit, în cazul când aceasta este necesară pentru înlesnirea deplasării funcționarilor din administrație, în exercitarea funcțiilor lor, precum și a transportării materialului administrației.

Articolul 9

Cu excepția dispozițiilor contrare stipulate la Articolul 10 al prezentei convenții, nici o autoritate care are dreptul să impună munca forțată sau obligatorie nu va trebui să permită să se recurgă la această formă de muncă decât dacă s-a asigurat în prealabil:

- a) că serviciul sau munca ce trebuie efectuată reprezintă un interes direct și important pentru colectivitatea chemată să o execute;
- b) că acest serviciu sau muncă este de o necesitate actuală sau iminentă;
- c) că a fost imposibil să se procure mână de lucru voluntară pentru executarea acestui serviciu sau munci, cu toate că s-au oferit salarii și condiții de muncă cel puțin egale celor practicate pe teritoriul interesat pentru a munci sau servicii similare;
- d) că această muncă sau serviciu nu va constitui o povară prea grea pentru populația

actuală față de mâna de lucru disponibilă și de aptitudinea sa de a întreprinde munca respectivă.

Articolul 10

1. Munca forțată sau obligatorie cerută ca impozit și munca forțată sau obligatorie impusa pentru lucrări de interes public de către șefii care exercită funcțiuni administrative vor trebui să fie tratat desființate.

2. Până la această abolire, atunci când munca forțată sau obligatorie va fi cerută ca impozit, și atunci când munca forțată sau obligatorie va fi impusă de către șefii care exercită funcțiuni administrative, în vederea executării unor lucrări de interes public, autoritățile interesate vor trebui să se asigure, în prealabil:

- a) Că serviciul sau munca care trebuie executată este de interes direct și important pentru colectivitatea chemată să o execute;
- b) Că acest serviciu sau muncă este de o necesitate actuală și iminentă;
- c) Că această muncă sau serviciu nu va constitui o povară prea grea pentru populația actuală față de mâna de lucru disponibilă și de aptitudinea sa de a întreprinde munca respectivă.
- d) Că executarea acestei munci sau serviciu nu va obliga pe muncitori să se îndepărteze de domiciliul obișnuit.
- e) Că executarea acestei munci sau serviciu va fi îndrumată, potrivit cu cerințele religiei, ale vieții sociale sau ale agriculturii.

Articolul 11

1. Numai adulții valizi de sex masculin, în vârstă de cel puțin 18 ani și de cel mult 45 ani vor putea fi supuși la muncă forțată sau obligatorie. În afară de categoriile de muncă prevăzute la Articolul 10 al prezentei convenții vor trebui să fie respectate limitele și condițiile următoare:

- a) Recunoașterea prealabilă – în toate cazurile în care va fi posibil – de către un medic numit de administrație – că aceștia nu suferă de nici o boală contagioasă și sunt apti din punct de vedere fizic să suporte munca impusă și condițiile în care va fi efectuată;
- b) Scutirea personalului din școli, a elevilor și profesorilor, cât și a personalului administrativ în general;
- c) Menținerea în fiecare colectivitate a unui număr de oameni adulți și valizi indispensabili vieții familiale și sociale;
- d) Respectarea legăturilor conjugale și familiale.

2. În scopurile indicate în alineatul c) de mai sus, reglementarea prevăzută la art. 23 al prezentei convenții va stabili proporția de persoane din populația permanentă de sex masculin și validă care vor putea fi obiectul unei recrutări determinate, această populație neputând, totuși, depăși, în nici un caz, 25 % din această populație. Stabilind această proporție, autoritățile competente vor trebui să țină seama de densitatea populației, de dezvoltarea socială și fizică a acestei populații, de perioada din cursul anului și de starea lucrărilor ce trebuie efectuate de cei interesați pe loc și pe cont propriu; în general autoritățile vor trebui să respecte necesitățile economice și sociale ale vieții normale a colectivității respective.

Articolul 12

1. Perioada maximă în timpul căreia un individ oarecare va putea fi constrâns la muncă forțată sau obligatorie sub diverse forme nu va trebui să depășească 60 de zile dintr-o perioadă de 12 luni, zilele de călătorie necesare pentru a merge la locul de muncă și a se întoarce trebuind să fie cuprinse în aceste 60 de zile.

2. Fiecare muncitor constrâns la muncă forțată sau obligatorie va trebui să posede un certificat care să indice perioadele de muncă forțată sau obligatorie pe care le-a efectuat.

Articolul 13

1. Orele normale de lucru ale oricărei persoane constrânse la munca forțată sau obligatorie vor trebui să fie aceleași ca orele obișnuite pentru munca liberă, iar orele de muncă efectuate peste durata normală vor trebui să fie remunerate după aceleași tarife ca și cele folosite pentru orele suplimentare ale muncitorilor liberi.

2. Va trebui să se acorde săptămânal o zi de odihnă tuturor persoanelor supuse la o formă oarecare de muncă forțată sau obligatorie, și această zi va trebui să coincidă pe cât posibil, cu ziua consacrată prin tradiție, sau prin obiceiurile țării ori ale regiunii.

Articolul 14

1. Cu excepția muncii prevăzute la Articolul 10 al prezentei convenții, munca forțată sau obligatorie, sub toate formele ei, va trebui să fie remunerată în bani și după tarife care, pentru același fel de muncă, nu vor trebui să fie inferioare nici celor în vigoare în regiunea în care muncitorii sunt folosiți, nici celor în vigoare în regiunea din care au fost recrutați muncitorii.

2. În cazul în care munca este impusă de către șefi în exercitarea funcțiilor lor administrative, va trebui să fie introdusă, cât mai curând posibil, plata salariilor în condițiile prevăzute la paragraful precedent.

3. Salariile vor trebui să fie plătite fiecărui muncitor, individual, și nu șefului său de trib sau oricărei alte autorități.

4. Zilele de călătorie pentru a merge la locul de muncă și pentru întoarcere vor trebui să fie socotite la plata salariilor ca zile de muncă.

5. Prezentul articol nu va avea ca efect interzicerea aprovizionării muncitorilor cu rații alimentare obișnuite ca parte a salariului, aceste rații trebuind să fie cel puțin echivalente cu suma de bani pe care o reprezintă, dar nu trebuie să se facă nici o reținere din salariu, nici pentru achitarea impozitelor, nici pentru hrană, îmbrăcăminte și locuințe speciale care vor fi acordate muncitorilor pentru a-i menține în stare de a-și continua munca, luând în considerare condițiile speciale ale muncii lor, și nici pentru furnizarea de unelte.

Articolul 15

1. Orice legislație privind despăgubirea în caz de accidente sau boli provocate de muncă, și orice legislație care prevede ajutorarea persoanelor aflate în sarcina muncitorilor

decedați sau invalizi, legislații care sunt sau vor fi în vigoare pe teritoriul respectiv, vor trebui să fie aplicate persoanelor supuse muncii forțate sau obligatorii în aceleași condiții ca și muncitorii liberi.

2. În orice caz, fiecare autoritate care folosește un muncitor la munca forțată sau obligatorie va avea obligația să asigure întreținerea muncitorului respectiv dacă un accident de muncă sau o boală cauzată de muncă îl face, total sau parțial, incapabil de a-și câștiga existența. Această autoritate va trebui, de asemenea, să-și asume obligația de a lua măsuri pentru asigurarea întreținerii oricărei persoane aflate în mod efectiv în sarcina muncitorului, în caz de incapacitate sau deces rezultând din muncă.

Articolul 16

1. Persoanele supuse muncii forțate sau obligatorii vor trebui – în afara cazurilor de necesitate excepționale - să fie transferate în regiuni în care condițiile de hrană și de climă sunt atât de diferite de cele cu care au fost obișnuite, încât ar constitui un pericol pentru sănătatea lor.

2. În nici un caz, o asemenea transferare de muncitori nu va fi autorizată fără aplicarea strictă a tuturor măsurilor de igienă și cazare care se impun pentru instalarea lor și pentru apărarea sănătății lor.

3. Când o asemenea transferare nu va putea fi evitată, vor fi luate măsuri – după avizul serviciului medical competent – care să asigure adaptarea treptată a muncitorilor la noile condiții de hrană și de climă.

4. În cazurile când acești muncitori sunt chemați să execute munca regulată cu care sunt obișnuși, va trebui să ia măsuri care să asigure adaptarea lor la acest gen de muncă, în special în ceea ce privește antrenarea treptată, orele de muncă, intercalând repausuri și îmbunătățind sau mărinț rațiile alimentare, după necesitate.

Articolul 17

Înainte de a autoriza orice recurgere la munca forțată sau obligatorie pentru lucrările de construcție și întreținere care vor obliga pe muncitori să rămână la locul de muncă o perioadă îndelungată, autoritățile competente vor trebui să se asigure:

1. că au fost luate măsurile necesare pentru a asigura igiena muncitorilor și a le garanta îngrijirea medicală indispensabilă și, în special, că:

- a) acești muncitori sunt supuși unui examen medical înainte de a începe lucrările și unor noi examinări la anumite intervale pe toată durata muncii;
- b) că a fost prevăzut un personal medical suficient, precum și dispensare, infirmerii, spitale și materiale necesare pentru a face față tuturor nevoilor, și
- c) că buna igienă la locurile de muncă, aprovizionarea muncitorilor cu apă, alimente, combustibil și ustensile de bucătărie au fost asigurate în mod satisfăcător și că au fost prevăzute, la nevoie, îmbrăcăminte și locuințe satisfăcătoare.

2. că au fost luate măsurile necesare pentru a se asigura întreținerea familiei muncitorului, în special înlesnind trimiterea unei părți din salariu, printr-un procedeu sigur,

cu asentimentul sau la cererea lucrătorului.

3. că transportul muncitorilor pentru a merge la locul de muncă și pentru întoarcere va fi asigurat de administrație, pe răspunderea și pe cheltuiala sa, și că administrația va înlesni aceste călătorii folosind, în cea mai largă măsură posibilă, toate mijloacele de transport disponibile.

4. că, în caz de boală sau accident, care îi fac pe muncitori incapabili de muncă pentru o anumită perioadă, repatrierea muncitorului va fi asigurată pe cheltuiala administrației;

5. că orice muncitor care ar dori să rămână pe loc ca muncitor liber la expirarea perioadei de muncă forțată sau obligatorie, va avea facultatea de a face, fără a pierde, timp de 2 ani, drepturile sale la repatrierea gratuită.

Articolul 18

1. Munca forțată sau obligatorie pentru transportarea de persoane și mărfuri, de exemplu, cu brațele sau prin vâslire, va trebui să fie desființată în termenul cel mai scurt posibil iar, până la desființare, autoritățile competente vor trebui să elaboreze regulamente care să fixeze:

- a) Obligația de a nu folosi această muncă decât pentru a înlesni deplasarea de funcționari ai administrației în exercitarea funcțiilor lor, sau transportarea de materiale ale administrației, sau în caz de necesitate absolut urgentă, transportarea altor persoane decât funcționari;
- b) Obligația de a folosi la astfel de transporturi decât oameni apti din punct de vedere fizic pentru această muncă, recunoscuți astfel printr-un examen medical prealabil, în toate cazurile în care acest examen este posibil; în caz că acesta nu este posibil, persoana care folosește această mână de lucru va trebui să se asigure, pe răspunderea sa, că muncitorii folosiți au aptitudinea fizică cerută și nu suferă de o boală contagioasă;
- c) Greutatea maximă pe care o pot duce muncitorii;
- d) Parcursul maxim care va putea fi impus acestor muncitori de la locul domiciliului lor;
- e) Numărul maxim de zile pe lună sau orice altă perioadă în timpul căreia acești muncitori vor putea fi rechiziționați, zilele de călătorie pentru întoarcere fiind cuprinse în acest număr.
- f) Persoanele care au dreptul să recurgă la această formă de muncă forțată sau obligatorie, precum și măsura în care ele au dreptul de a recurge la aceasta.

2. Fixând limitele maxime menționate la literele c,d,e din paragraful precedent autoritățile competente vor trebui să țină seama de diferite elemente, în special de aptitudinea fizică a populației care va trebui să fie rechiziționată, de felul itinerarului de parcurs, cât și de condițiile climaterice.

3. Autoritățile competente vor trebui, în afară de aceasta să ia măsuri pentru ca distanța zilnică normală parcursă de hamali să nu depășească o distanță corespunzătoare duratei medii a unei zile de muncă de 8 ore, ținând seama că pentru a o stabili, va trebui să se aibă în vedere nu numai greutatea ce trebuie dusă și distanța de parcurs, ci și starea drumului, perioada anului și toate celelalte elemente; dacă ar fi necesar să se impună

hamalilor ore suplimentare de muncă, acestea vor trebui să fie remunerate după tarife mai ridicate decât cele normale.

Articolul 19

1. Autoritățile competente nu vor trebui să permită să se recurgă la culturi obligatorii decât în scopul prevenirii foametei sau a lipsei de produse alimentare, și totdeauna sub rezerva că alimentele sau produsele astfel obținute să rămână proprietatea indivizilor sau colectivităților care le-au produs.

2. Prezentul articol nu trebuie să aibă ca rezultat – atunci când producția e organizată după lege și obicei pe bază comunală și când produsele sau beneficiile care provin din vânzarea acestor produse rămân proprietatea colectivității – să scutească pe membrii colectivității de obligația de a se achita de munca astfel impusă.

Articolul 20

Legislațiile care prevăd o represiune colectivă aplicabilă întregii colectivități pentru delictе comise de unii din membrii săi nu vor trebui să cuprindă și munca forțată sau obligatorie pentru o colectivitate, ca una dintre metodele de represiune.

Articolul 21

Nu se va recurge la munca forțată sau obligatorie pentru lucrările subterane ce urmează să fie executate în mine.

Articolul 22

Rapoartele anuale pe care membrii, care ratifică prezenta convenție, se angajează să le prezinte Biroului Internațional al Muncii, conform dispozițiilor art. 22 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii, privind măsurile luate de ei pentru aplicarea dispozițiilor prezentei convenții, vor trebui să cuprindă informații cât se poate de complete pentru fiecare teritoriu interesat, în ceea ce privește măsura în care s-a recurs la munca forțată sau obligatorie pe acest teritoriu, precum și următoarele puncte: scopul în care această muncă a fost efectuată; punctajul morbidității și mortalității; orele de muncă; sistemul de plată a salariilor și cuantumul lor, precum și orice alte date necesare.

Articolul 23

1. Pentru a aplica dispozițiile prezentei convenții, autoritățile competente vor trebui să elaboreze un regulament complet și precis cu privire la folosirea muncii forțate sau obligatorii.

2. Acest regulament va trebui să cuprindă, în special reguli care să permită fiecărei persoane supuse muncii forțate sau obligatorii să prezinte autorităților orice reclamație referitoare la condițiile de muncă, garantându-se că aceste reclamații vor fi examinate și luate în considerație.

Articolul 24

În toate cazurile va trebui să se ia măsurile necesare pentru asigurarea strictei aplicări a regulamentelor privind folosirea muncii forțate sau obligatorii, fie prin extinderea la muncă forțată sau obligatorie a atribuțiilor oricărui organ de inspecție deja creat pentru supravegherea muncii libere, fie prin orice alt sistem potrivit.

Va trebui, de asemenea, să se ia măsuri pentru ca aceste regulamente să fie aduse la cunoștința persoanelor supuse muncii forțate sau obligatorii.

Articolul 25

Faptul de a cere în mod ilegal prestarea muncii forțate sau obligatorii va fi pasibil de sancțiuni penale și orice membru care ratifică prezenta convenție va avea obligația să se asigure că sancțiunile impuse de lege au eficacitate reală și sunt strict aplicate.

Articolul 26

1. Orice membru al Organizației Internaționale a Muncii care ratifică prezenta convenție se angajează să o aplice pe teritoriile supuse suveranității, jurisdicției, protecției, suveranității, tutelei sau autorității sale, în măsura în care el are dreptul să-și asume obligațiile în legătură cu problemele de jurisdicție internă. Totuși, dacă acest membru dorește să se prevealeze de dispozițiile art. 35 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii, el va trebui să însoțească ratificarea sa de o declarație prin care să facă cunoscut :

- a) Teritoriile la care intenționează să aplice integral dispozițiile prezentei convenții;
- b) Teritoriile la care intenționează să aplice dispozițiile prezentei convenții cu modificări și în ce constau aceste modificări;
- c) Teritoriile pentru care își rezervă hotărârea.

2. Declarația sus-menționată este considerată ca făcând parte integrantă din ratificare și va produce efecte identice. Orice membru care va formula o astfel de declarație va avea facultatea de a renunța, printr-o nouă declarație, la toate sau la o parte din rezervele cuprinse, conform alineatelor 2 și 3 de mai sus, în declarația sa anterioară.

Articolul 27

Ratificări: dispoziție finală tip.

Articolul 28

Intrarea în vigoare: dispoziție finală tip.

Articolul 29

Notificarea ratificărilor către membri: dispoziție finală tip.

Articolul 30

Denunțare. Această dispoziție diferă de dispoziția finală tip. La paragraful 2, trebuie citit „cinci ani” în loc de „zece ani”; astfel, după ce convenția a fost în vigoare 10 ani , ea este deschisă denunțărilor la intervale de cinci ani.

